

Studia i Materiały
Wydziału Teologicznego
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Nr 46

Redaktor serii:
ks. Artur Malina

Opcja preferencyjna
na rzecz ubogich
wyrazem miłości społecznej

Studium teologicznomoralne
w świetle nauczania Jana Pawła II

Ks. Wojciech Surmiak

Księgarnia św. Jacka
Katowice 2009

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	11
WPROWADZENIE (Andrzej Derdziuk OFM Cap)	15
WSTĘP	17
Rozdział I	
WEZWANIE DO PREFERENCYJNEJ OPCJI NA RZECZ UBOGICH W KONTEKŚCIE WSPÓŁCZESNEGO FENOMENU UBÓSTWA	27
1. ZJAWISKO UBÓSTWA WE WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE	28
1.1. Ubóstwo jako przedmiot badań socjoekonomicznych	28
1.2. Pojęcie ubóstwa w nauczaniu Jana Pawła II	37
1.2.1. <i>Ubóstwo materialno-ekonomiczne</i>	38
1.2.2. <i>Ubóstwo kulturowe</i>	48
1.2.3. <i>Ubóstwo na płaszczyźnie społeczno-politycznej</i>	54
1.2.4. <i>Ubóstwo moralne</i>	60
2. ISTOTA OPCJI PREFERENCYJNEJ NA RZECZ UBOGICH	65
2.1. Geneza pojęcia „opcja preferencyjna na rzecz ubogich”	67
2.2. Ewolucja pojęcia „opcja na rzecz ubogich” w czasie pontyfikatu Jana Pawła II	83
Rozdział II	
TEOLOGICZNY I ETYCZNY FUNDAMENT MIŁOŚCI SPOŁECZNEJ	91
1. BIBLIJNO-EKLEZJALNE PODSTAWY TROSKI O UBOGICH W DUCHU MIŁOŚCI	93
1.1. Wezwanie do troski o ubogich w Starym Testamencie	94
1.2. Opcja na rzecz ubogich i słabych w misji Jezusa Chrystusa	103
1.3. Troska o ubogich w pierwotnym Kościele	116
2. MIŁOŚĆ SPOŁECZNA W SŁUŻBIE GODNOŚCI OSOBY I SPRAWIEDLIWOŚCI	126
2.1. Godność osoby ludzkiej	127
2.2. Zasada sprawiedliwości	138
2.3. Miłość jako naczelna zasada w kształtowaniu życia społecznego	148

2.3.1. <i>Miłość perspektywą rozwoju osoby i społeczeństwa</i>	149
2.3.2. <i>Miłość społeczna w perspektywie miłości miłosiernej</i>	158
2.3.3. <i>Miłość społeczna w perspektywie porządku miłości</i>	169
Rozdział III	
URZECZYWISTNIENIE OPCJI NA RZECZ UBOGICH W ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM I W ŻYCIU KOŚCIOŁA	177
1. OPCJA NA RZECZ UBOGICH NA PŁASZCZYŹNIE OGÓLNOSPÓŁECZNEJ	178
1.1. Dobro wspólne	179
1.2. Zasada pomocniczości	190
1.3. Zasada powszechnego przeznaczenia dóbr	199
1.4. Globalizacja solidarności	210
2. OPCJA NA RZECZ UBOGICH W MISJI KOŚCIOŁA	217
2.1. Zadania duchownych	219
2.2. Zadania osób konsekrowanych	234
2.3. Posłannictwo świeckich	244
ZAKOŃCZENIE	261
BIBLIOGRAFIA	273
SUMMARY	311
SOMMARIO	312

TABLE OF CONTENTS

INDEX OF ABBREVIATIONS	11
PREFACE (Andrzej Derdziuk OFMCap)	15
INTRODUCTION	17
CHAPTER I	
A CALL FOR THE PREFERENTIAL OPTION FOR THE POOR IN THE CONTEXT OF THE MODERN PHENOMENON OF POVERTY	27
1. THE PHENOMENON OF POVERTY IN THE MODERN WORLD	28
1.1. Poverty as a subject of socioeconomic research	28
1.2. The notion of poverty in the teachings of John Paul II	37
1.2.1. <i>Material and economic poverty</i>	38
1.2.2. <i>Cultural poverty</i>	48
1.2.3. <i>Social and political poverty</i>	54
1.2.4. <i>Moral poverty</i>	60
2. THE NATURE OF THE PREFERENTIAL OPTION FOR THE POOR	65
2.1. The origin of the term “the preferential option for the poor”	67
2.2. The evolution of the meaning of the term “the preferential option for the poor” during the John’s Paul II pontificate	83
CHAPTER II	
THEOLOGICAL AND ETHICAL FOUNDATION OF SOCIAL LOVE	91
1. BIBLICAL AND ECLESIOLOGICAL CONCERN FOR THE POOR IN A SPIRIT OF LOVE	93
1.1. A call for concern for the poor in the Old Testament	94
1.2. An option for the poor and the weak in Jesus Christ’s mission	103
1.3. Concern for the poor in the early Church	116
2. SOCIAL LOVE IN THE SERVICE OF HUMAN DIGNITY AND JUSTICE	126
2.1. Human dignity	127
2.2. A principle of justice	138
2.3. Love as a main criterion for shaping social life	148

2.3.1. <i>Love as a prospect of personal and social development</i>	149
2.3.2. <i>Social love in a perspective of merciful love</i>	158
2.3.3. <i>Social love in a perspective of love order</i>	169
CHAPTER III	
THE REALIZATION OF THE OPTION FOR THE POOR IN THE MODERN WORLD AND IN THE CHURCH LIFE	177
1. AN OPTION FOR THE POOR ON THE SOCIAL PLANE	178
1.1. Common good	179
1.2. A principle of subsidiarity	190
1.3. A principle of common purpose of goods	199
1.4. Globalization of solidarity	210
2. AN OPTION FOR THE POOR IN THE MISSION OF CHURCH	217
2.1. Tasks of the clergymen	219
2.2. Tasks of the consecrated life	234
2.3. A mission of laics	244
CONCLUSION	261
BIBLIOGRAPHY	273
SUMMARY	311
SOMMARIO	312